

2BLACKDOT..

“Esasen konu hep 2 nokta arasındadır”

Haftalık Politik ve Jeopolitik Gelişmeler

17 Ağustos 2026 – Sayı 122

Bu hizmet size **2blackdot** ve **Tema Grup** tarafından ücretsiz verilmektedir. **Bu yazılanlar yatırım tavsiyesi değildir.**

Hazırlayan: Hakan Çalışkantürk

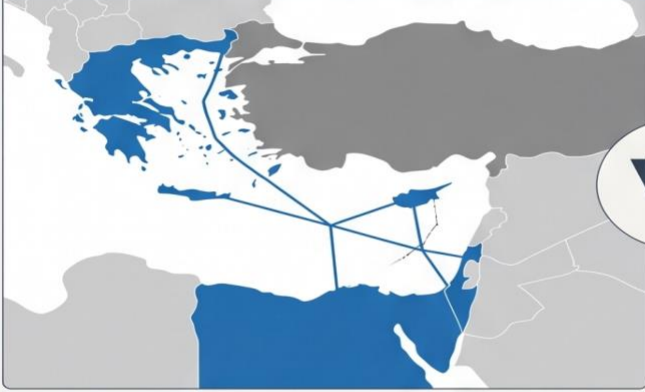
2twoblackdots@gmail.com

<https://www.2blackdots.com>

*** Yasal Uyarı:*** Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; a racı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ve kalkınma bankaları ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde ve yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel olarak sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu yorum ve tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihinize uygun olmayabilir. Bu nedenle sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Gerek bu yayındaki gerekse bu yayında kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucundaki yatırımcıların ve/veya ilgili kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, kar yoksunluğundan, manevi zararlardan ve her ne şekilde olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zarardan dolayı **2blackdot** ve **Hakan Çalışkantürk** sorumlu tutulamaz.

Doğu Akdeniz'in Yeni Jeopolitik Denklemi: Gateway Act ve Türkiye'nin Stratejik Yanıtı

ABD'nin Doğu Akdeniz Vizyonu: Gateway Act & 3+1 Aksı

Doğu Akdeniz'in Yeniden Tanımlanması: S.4443 yasası, "Doğu Akdeniz Ülkeleri" tanımını Mısır, Yunanistan, Kıbrıs ve İsrail ile sınırlandırarak Türkiye'yi siyasi çekirdek dışına itmektedir.

Düşük Bütçe, Yüksek Stratejik Etki: 2030'a kadar sadece 1 milyon dolar bütçe öngörülse de, yasanın asıl gücü bölgedeki projeleri ABD stratejik çerçevesine bağlama kapasitesinden gelmektedir.

Çin Etkisine Karşı Alternatif: Tasarı, IMEC'i Çin'in altyapı yatırımlarına stratejik bir alternatif olarak konumlandırmakta ve düzenli raporlama ile bu performansın izlenmesini şart koşmaktadır.

Bölgesel Enerji ve Güvenlik Ağı (3+1 Aksı)

EMEC: Enerji ve Güvenlik Entegrasyonu: Houston merkezli Eastern Mediterranean Energy Center (EMEC), 3+1 coğrafyasının Amerikan enerji ekosistemiyle kurumsal bağını güçlendirmektedir.

Fransa'nın GSI Hamlesi: Fransız Meridiam şirketinin Great Sea Interconnector (GSI) projesine girişi, deniz yetki alanı uyuşmazlıklarını "Avrupalılaştırma" riski taşımaktadır.

Kıbrıs'ın Batı Güvenlik Mimarisine Entegrasyonu: ABD'nin Kıbrıs silah ambargosunu yıllık olarak askıya alması ve imzalanan savunma yol haritaları, adanın lojistik bir platforma dönüşmesini sağlamaktadır.

Proje	Teknik Durum	Jeopolitik İşlev
 Great Sea Interconnector	Yatırım onayı aşamasında	Kıbrıs-İsrail-AB elektrik bağlantısı
 GREGY	954 km denizaltı kablosu	Mısır yenilenebilir enerjisini AB'ye taşıma
 Alexandroupolis LNG	1 Ekim 2024'te faaliyete geçti	Balkanlar ve Orta Avrupa'ya gaz girişi
 Souda Bay / Dedeağaç	2034'e kadar destek sözleşmesi	ABD/NATO askeri erişim ve lojistiği

Türkiye'nin Stratejik Yanıtı: Koridorlar Diplomasisi

"Interconnector State" (Bağlantı Devleti) Hedefi: Türkiye, Orta Koridor ve Kalkınma Yolu'nu birbirine bağlayarak farklı tedarik zincirlerinin kesiştiği vazgeçilmez bir merkez olmayı hedeflemektedir.

Kalkınma Yolu Yatırım Ölçeği: 24 Milyar Dolar:

Basra Körfezi'nden Avrupa'ya uzanan bu devasa proje, IMEC'e karşı en güçlü rakip-tamamlayıcı koridor adaydır.

Orta Koridor'un Modernizasyonu: Dünya Bankası, Türkiye'nin doğu demiryolu ağını (Divriği-Kars-Gürcistan) iyileştirmek için yaklaşık 1,6 milyar dolarlık proje ölçeği üzerinde çalışmaktadır.

Gelecek Senaryoları: 2030'a Doğru

Paralel Koridorlar (Yüksek Olasılık): IMEC ve Türkiye'nin koridorlarının aynı anda ilerlediği, Türkiye'nin geçiş tekeli priminin azaldığı ancak bypass edilmediği senaryo.

Sert Bloklama (Orta Olasılık): 3+1 yapısının kurumsallaştığı, Türkiye'nin Orta Koridor-Kalkınma Yolu eksenini ayrı bir jeoekonomik blok olarak geliştirdiği senaryo.

Hukuki vs. Jeopolitik Durum: Gateway Act Türkiye'nin deniz haklarını de jure (hukuken) değiştiremez; ancak de facto (fiilen) Türkiye dışı bir düzen kurumsallaştırabilir.

**TÜRKİYE AÇISINDAN 27 TEMMUZ 2026'DA ABD SENATOSUNA GELEN
“EASTERN MEDITERRANEAN GATEWAY Act — H.R.3307 / S.4443”
“Doğu Akdeniz Jeopolitiği ve Uluslararası Hukuk Açısından Sonuçları”**

Yönetici özeti

2026 itibarıyla amacı Doğu Akdeniz bölgesindeki ülkelerle enerji güvenliğini ve savunma kapasitesini güçlendirmek ve diğer amaçlar doğrultusunda iş birliğini artırmak olan **Eastern Mediterranean Gateway Act — H.R.3307 / S.4443**^{1, 2}, ABD'nin Doğu Akdeniz'i IMEC'in Avrupa'ya açılan stratejik kapısı, enerji güvenliği platformu ve savunma/teknoloji iş birliği alanı olarak kurumsallaştırmak istediğini açık biçimde ortaya koymaktadır.

En önemli siyasi ayrıntı, Senato'da 27 Temmuz 2026'da raporlanan S.4443 metninin “Eastern Mediterranean country” tanımını **Mısır, Yunanistan, Kıbrıs Cumhuriyeti ve İsrail** ile sınırlaması; Türkiye'yi bu tanımın dışında bırakmasıdır. Buna karşılık “IMEC country” tanımı, ABD Dışişleri Bakanının sonradan başka bir devleti IMEC ülkesi olarak belirlemesine imkân tanısa da Türkiye **çekirdek Doğu Akdeniz mimarisinden dışarıda**, fakat IMEC bakımından hukuken bütünüyle dışlanmamış görüntüsü ortaya koyulmak suretiyle bölgesel olarak kategorize edilmeye çalışılmaktadır.

Tasarı ayrıca IMEC'i Çin altyapı yatırımlarına stratejik alternatif olarak tanımlamakta ve ABD Dışişleri Bakanından IMEC'in Amerikan ortakları arasındaki bağlantıları artırarak **Çin Halk Cumhuriyeti'nin etkisini nasıl dengelediğini** Kongre'ye raporlamasını istemektedir. Dolayısıyla yasa tasarısının üst ölçekli hedefi **Avrasya bağlantı düzeninin Çin lehine tekelleşmesini engellemek**; Türkiye açısından ortaya çıkan dışlama ise bunun Doğu Akdeniz'de seçilen ortaklar ve güzergâhlar üzerinden doğan bir sonucudur.

2024–2026 dönemine bütüncül bakıldığında daha önemli bir eğilim görülmektedir: ABD–Yunanistan askerî erişimi, ABD–Kıbrıs Cumhuriyeti savunma yol haritası, Kıbrıs'a yönelik Amerikan savunma ihracatı kısıtlamalarının yıllık olarak askıya alınması, Houston'da **Eastern Mediterranean Energy Center**, 3+1 mekanizmasının canlandırılması talebi, Great Sea Interconnector, GREGY, IGB ve Yunan LNG altyapıları aynı anda ilerlemektedir. Bunlar tek bir gizli “Türkiye'yi kuşatma planı”nın yanında toplam etkileri **Türkiye olmadan çalışabilecek askerî, enerji ve lojistik yedeklilik üretmektir**. Daha isabetli kavram “Türkiye'yi çevreleme” yanında, Türkiye'ye bağımlılığı azaltan güzergâh ve proje temelli stratejik yedeklilik/de-risking'tir.

¹ S. 4443; To increase cooperation with countries in the Eastern Mediterranean region in order to strengthen energy security and defense capabilities and for other purposes.

² H.R.3307, House Foreign Affairs Committee tarafından 21 Ocak 2026'da 45–2 kabul edildi; S.4443 Senato Dış İlişkiler Komitesi'nde 17 Haziran 2026'da ele alınıp olumlu raporlandı ve değiştirilmiş metin 27 Temmuz 2026'da resmen Senato'ya raporlandı. 5 Ağustos'ta Senato yasama takvimine alındı. 16 Ağustos 2026 itibarıyla kanunlaşmış değildir.

Türkiye'nin buna cevabı yalnızca itiraz veya karşı blok kurmak olmamalıdır. **Orta Koridor + Kalkınma Yolu + mevcut Türkiye-Avrupa ulaştırma/enerji altyapısı**, Ankara'ya gerçek bir karşı ağırlık vermektedir. Dünya Bankası 2024'te Türkiye'nin doğu kesimindeki Orta Koridor demiryolunun geliştirilmesi için önemli finansman sağlamış; Türkiye Ulaştırma Bakanlığı ise Kalkınma Yolu'nun Türkiye ayağı için yaklaşık **24 milyar dolarlık** yatırım ölçeğinden söz etmiştir. Buna göre Ankara için en güçlü strateji **Kalkınma Yolu ve Orta Koridor'u birbirine bağlayan "interconnector state"** konumunu hedeflemektir.

Deniz hukuku bakımından ise Gateway Act'in etkisi ABD Kongresinin kabul edeceği böyle bir yasa ile **Yunanistan'ın veya Kıbrıs Cumhuriyeti'nin MEB/kıta sahanlığı iddialarını uluslararası hukuk bakımından geçerli olamaz; Türkiye'nin mevcut kıta sahanlığı iddialarını ortadan kaldıramaz; deniz sınırını da çizemez.** Türkiye'nin "hakkaniyet, kıyı uzunlukları ve ana karanın kesilmemesi" argümanının uluslararası içtihatla kavramsal dayanakları vardır; Gateway Act Türkiye'nin deniz yetki alanlarını de jure değiştirmez. Fakat yasa kanunlaşır ve **3+1-EMEC-GSI-GREGY-LNG-ABD/Kıbrıs**³ savunma iş birliği uzun süre birlikte gelişirse, Türkiye'nin karşılaşacağı sorun hukuki hak kaybından önce stratejik ve hukuki ortamın Türkiye'nin dışındaki aktörler lehine kurumsallaşması olacaktır.

GATEWAY ACT'İN METNİ, KONGRE SÜRECİ VE GERÇEK STRATEJİK AĞIRLIĞI

H.R.3307, Temsilciler Meclisine 8 Mayıs 2025'te sunuldu. Metnin amacı Doğu Akdeniz ülkelerinin **India-Middle East-Europe Economic Corridor (IMEC)** içindeki "strategic gateway" rolünü desteklemektir. House Foreign Affairs Committee tasarısı 21 Ocak 2026'da 45-2 oyla kabul etti. Senato versiyonu S.4443 ise 29 Nisan 2026'da sunuldu; Senate Foreign Relations Committee 17 Haziran'da substitute amendment ile ilerletti; 27 Temmuz'da değiştirilmiş biçimiyle raporlandı ve Calendar No.509 oldu.

Senato'daki güncel metin dört işi birlikte yapmaktadır:

1. Doğu Akdeniz'i ABD dış politikasında enerji güvenliği ve savunma iş birliği bakımından önceliklendirmek;
2. 3+1 ve East Mediterranean Gas Forum gibi mekanizmaları desteklemek;

³ **3+1:** Yunanistan + Kıbrıs Cumhuriyeti + İsrail + ABD formatındaki bölgesel iş birliği mekanizmasıdır. Buradaki "3", Yunanistan-Kıbrıs-İsrail üçlüsünü; "+1" ise ABD'yi ifade eder.

EMEC – Eastern Mediterranean Energy Center: Doğu Akdeniz Enerji Merkezi. ABD, Yunanistan, Kıbrıs Cumhuriyeti ve İsrail arasında enerji, doğal gaz, LNG, enerji altyapısı ve teknoloji iş birliğini kurumsallaştırmayı amaçlayan yapıdır.

GSI – Great Sea Interconnector: Büyük Deniz Enterkonnektörü / Great Sea Interconnector. Temel olarak Yunanistan/Girit ile Kıbrıs arasında, ilerleyen aşamada İsrail'e uzanması öngörülen yüksek gerilimli denizaltı elektrik bağlantısıdır.

GREGY – Greece-Egypt Interconnector: Yunanistan-Mısır Elektrik Enterkonnektörü. Mısır'dan Yunanistan'a denizaltı elektrik kabloyla elektrik taşınmasını öngören projedir. "GR" Greece, "EGY" Egypt mantığından türetilmiştir.

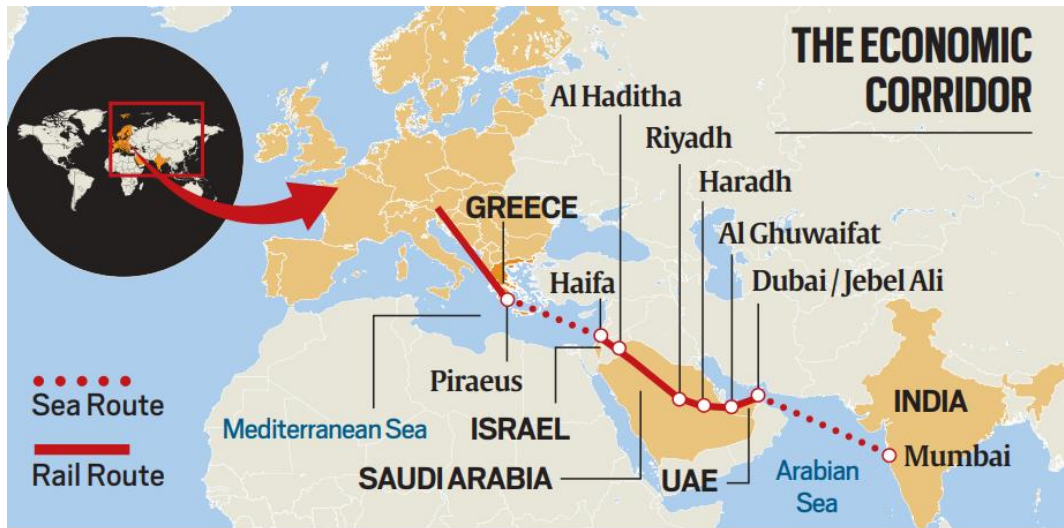
LNG – Liquefied Natural Gas: Sıvılaştırılmış Doğal Gaz. Doğal gazın yaklaşık -162 °C'ye kadar soğutulmasıyla sıvı hâle getirilmesiyle tankerlerle taşınabilmesini sağlar.

3. IMEC ile bölgesel enerji/ulaştırma altyapılarını ilişkilendirmek;
4. Daha sonra Kongre'ye düzenli raporlama yükümlülüğü getirerek bu politikanın bürokratik devamlılığını sağlamaya çalışmak.
5. Metin ayrıca CYCLOPS⁴ güvenlik merkezinin çok taraflı modele dönüşme potansiyelini ve ABD-İsrail bilim/sanayi programlarının diğer Doğu Akdeniz ortaklarına genişletilmesini incelemektedir.

Hüküm	Tasarıdaki içerik	Türkiye açısından anlamı
Doğu Akdeniz tanımı	Mısır, Yunanistan, Kıbrıs Cumhuriyeti, İsrail	Türkiye'nin çekirdek siyasi tanımının dışında tutulması
IMEC tanımı	ABD, AB, Fransa, Almanya, İtalya, Hindistan, Suudi Arabistan, BAE + Dışişleri Bakanının belirleyeceği diğer ülkeler	Türkiye'nin güzergâh tanımının dışında tutulması
3+1	ABD-Yunanistan-Kıbrıs Cumhuriyeti-İsrail formatının yeniden üst düzeyde toplanması	Türkiye dışı bir Doğu Akdeniz diplomatik ekseninin kurumsallaşması
Enerji altyapısı	GSI, GREGY, IGB, LNG terminalleri	Yunanistan merkezli enerji giriş/dağıtım kapasitesinin güçlenmesi
Savunma	Doğu Akdeniz savunma iş birliğinin önceliklendirilmesi	Enerji ağı ile güvenlik ağının aynı siyasi çerçeveye girmesi
Çin	IMEC'in Çin etkisini dengeleme performansının raporlanması	Türkiye'nin karşıt denge unsuru içinde görülmesi
Mali boyut	Büyük altyapı ödeneği yok; esasen diplomasi/raporlama/program tasarımı	Yasanın gücü bütçesinden çok "policy lock-in" etkisinden geliyor

Tablodaki hükümler S.4443 metninde yer almaktadır. CBO, H.R.3307'nin doğrudan uygulanmasının yılda **500 bin doların altında**, 2026–2030 toplamında yaklaşık **1 milyon dolar** harcama gerektireceğini hesaplamıştır. Bu rakam kritik bir analitik noktaya işaret eder: **Gateway Act bir altyapı finansman yasası değil, mevcut ve gelecekteki projeleri ortak bir Amerikan stratejik çerçevesine bağlama yasasıdır.**⁵

Aynı zamanda; AB fonları, ulusal düzenleyiciler, özel yatırımcılar, şirketler ve ayrı Amerikan programları finansman üretirken Gateway Act bunları **diplomatik anlamda aynı haritaya yerleştiriyor**. Daha da önemlisi, yasa tasarısı Great Sea Interconnector veya GREGY'nin mevcut uluslararası hukuk bakımından resmen "IMEC projesi" haline geldiğini ilan etmemektedir. Metin bunları IMEC bağlantısına hizmet edebilecek **"kritik altyapı"** olarak siyasi biçimde çerçevelemektedir. Net olan, **ABD Kongresi'ndeki bu girişimin Kıbrıs-Yunanistan-İsrail altyapısını IMEC'in tercih edilen Doğu Akdeniz ağlarından biri haline getirmeyi amaçladığıdır.**

⁴ CYCLOPS, açılımıyla Cyprus Centre for Land, Open Seas and Port Security, Türkçeye yaklaşık olarak **"Kıbrıs Kara, Açık Deniz ve Liman Güvenliği Merkezi"** şeklinde çevrilebilir. Merkez Larnaka'da bulunuyor ve Kıbrıs Cumhuriyeti'ne ait bir bölgesel güvenlik eğitim tesisi. ABD ile Kıbrıs Cumhuriyeti arasında 12 Eylül 2020'de imzalanan mutabakatla kuruldu; inşaat ve teknik donanım ABD Dışişleri Bakanlığı'nın Export Control and Related Border Security (EXBS) programınca finanse edildi. Merkez 6 Nisan 2022'de açıldı. EMEC ve Gateway Act ile beraber değerlendirildiğinde, GKRY'nin Batı güvenlik mimarisine işlevsel olarak giderek daha fazla entegre edilmesinin bir parçasıdır. Asıl stratejik önem burada yatıyor.

⁵ On the basis of information about the costs of similar studies and reports, CBO estimates that implementing H.R. 3307 would cost less than \$500,000 annually and total \$1 million over the 2026-2030 period. Such spending would be subject to the availability of appropriated funds.

DOĞU AKDENİZ’DE OLUŞAN AĞ: IMEC, EMEC, 3+1, ASKERÎ ERİŞİM VE ENERJİ ALTYAPISI

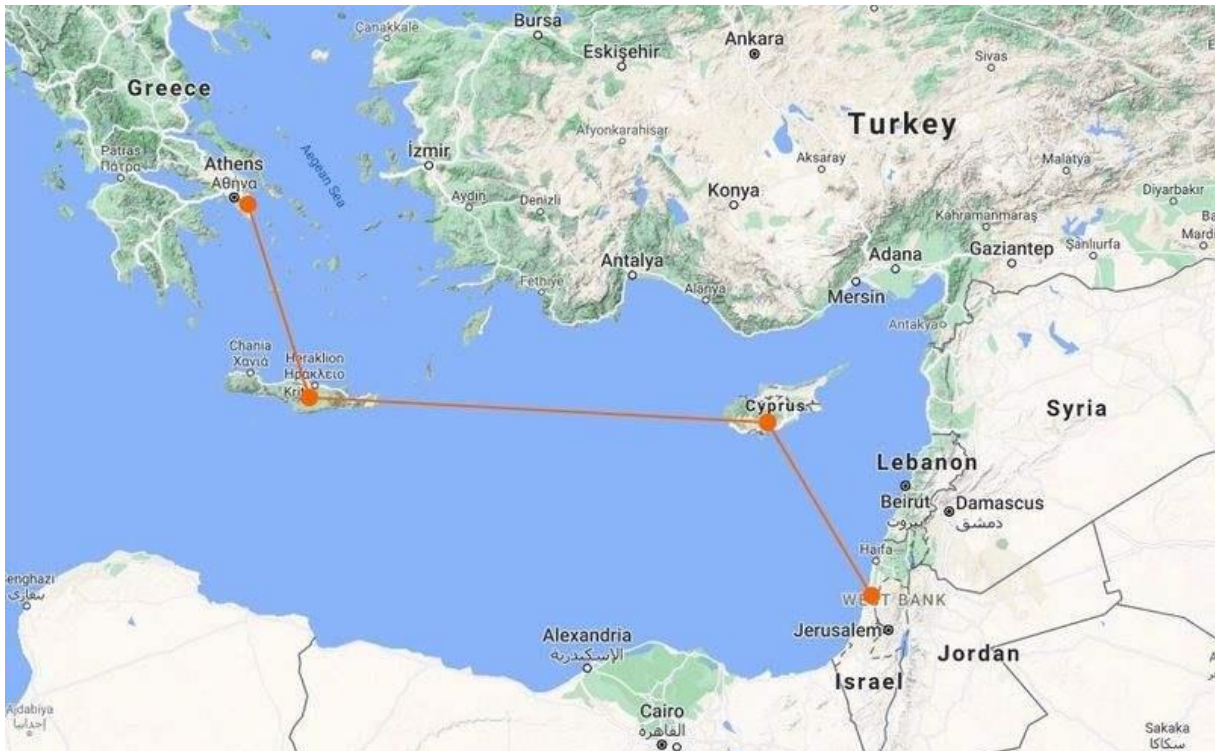
2024–2026 dönemindeki en önemli gelişmelerden biri enerji ile güvenlik kurumlarının birbirine bağlanmasıdır. 11 Haziran 2026’da ABD, Kıbrıs Cumhuriyeti, Yunanistan, İsrail ve Rice University, Houston merkezli **Eastern Mediterranean Energy Center (EMEC)** kurulmasına ilişkin niyet belgesi imzaladı. ABD Enerji Bakanlığı merkezi enerji güvenliği, kritik altyapı, hidrokarbonlar, yeni teknolojiler ve araştırma iş birliği çerçevesinde tanımlamaktadır. Bu yapı East Mediterranean Gas Forum ile aynı kurum değildir; ancak 3+1 coğrafyasının araştırma/teknoloji ve Amerikan enerji ekosistemiyle kurumsal bağlantısını artırmaktadır. ([U.S. DOE, 11 Haziran 2026](#)).

Gateway Act’in 3+1’i yeniden Dışişleri Bakanları düzeyine taşımak istemesi de aynı mantığın diplomatik katmanıdır. Burada amaç yalnız doğal gaz değildir: S.4443, İsrail–Yunanistan–Kıbrıs Cumhuriyeti üçlüsündeki **enerji, deniz güvenliği, siber güvenlik ve kritik altyapı koruma** diyalogunu açıkça ABD politikasıyla ilişkilendirmektedir. Bu nedenle 3+1’in olası yeniden kurumsallaşması, Türkiye açısından bir “enerji karteli”nin oluşumu olarak değerlendirilmelidir.

Enerji tarafında ise projelerin teknolojileri birbirinden farklıdır:

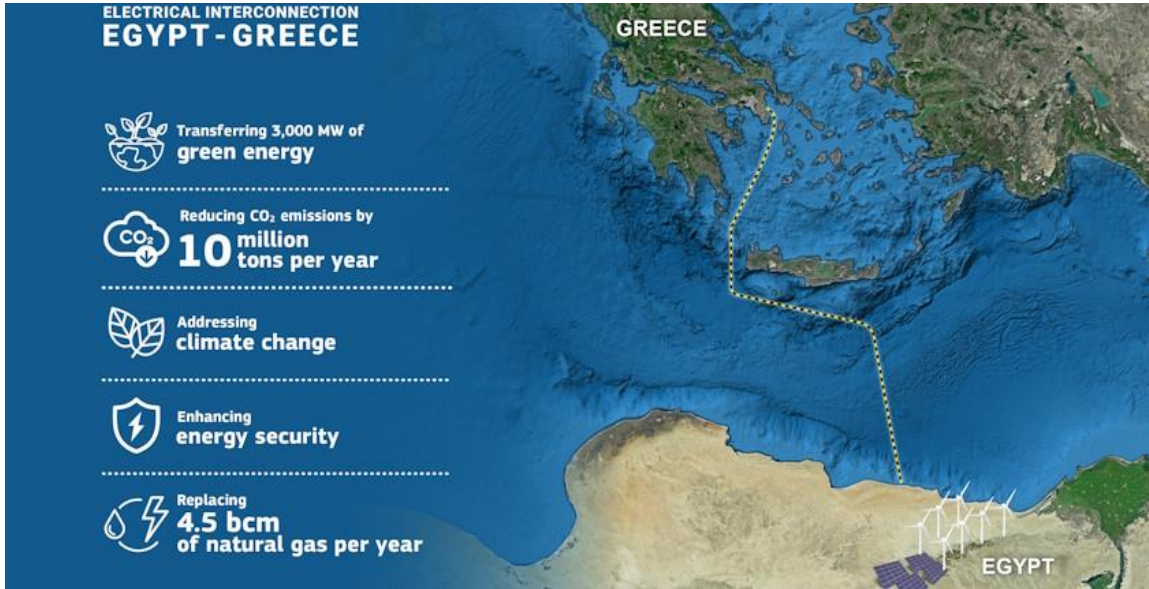
Proje	Teknik/operasyonel durum	Jeopolitik işlev
Great Sea Interconnector	Girit–Kıbrıs ve sonraki aşamada Kıbrıs–İsrail elektrik bağlantısı; AB PCI. Projenin önceki geliştirme safhasında €657,9 milyon CEF hibesi sağlandı. 13 Ağustos 2026’da Kıbrıs–İsrail bölümü için düzenleyicilere yatırım onayı başvurusu yapıldı.	GKRY’nin elektrik izolasyonunu sona erdirmeye; İsrail–AB elektrik bağlantısı yaratma
GREGY	Mısır–Yunanistan arasında yaklaşık 954 km HVDC denizaltı kablosu; hedef kapasite 3 GW’a kadar, çift yönlü	Kuzey Afrika yenilenebilir elektriğini Yunanistan/AB sistemine bağlama
IGB	Yunanistan–Bulgaristan doğal gaz boru hattı; mevcut teknik kapasite 3 bcm/y, 5 bcm/y genişleme süreci	TAP/LNG kaynaklarını Bulgaristan ve Dikey Koridor’a taşıma
Alexandroupolis LNG	1 Ekim 2024’te ticari faaliyete geçti; maksimum yeniden gazlaştırma kapasitesi yaklaşık 5,5 bcm/y	Güneydoğu ve Orta Avrupa’ya LNG giriş noktası
Revithoussa LNG	Mevcut Yunan LNG altyapısının ana unsuru; 2026’nın ilk yarısında LNG girişleri artmaya devam etti	Yunanistan’ın LNG çeşitlendirme kapasitesini destekleme
Souda Bay / Dedeğaç	Enerji altyapısı değil; ABD/NATO askerî erişim ve lojistiğine hizmet eden düğümler	Aynı coğrafyanın stratejik güvenlik altyapısını oluşturma

Kaynaklar: Avrupa Komisyonu GREGY sayfası, IPTO, Gastrade, IGB ve DESFA.

Great Sea Interconnector özel olarak önemlidir. AB desteği ve €657,9 milyonluk CEF hibesi, projenin salt ikili siyasi girişim olmadığını göstermektedir. IPTO'nun Ağustos 2026 duyurusu ayrıca **Fransız Meridiam'ın proje şirketine çoğunluk yatırımcısı olarak girişi** yönündeki anlaşmayı, özel sermayeyi çekme çabasının göstergesi olarak sunmaktadır.

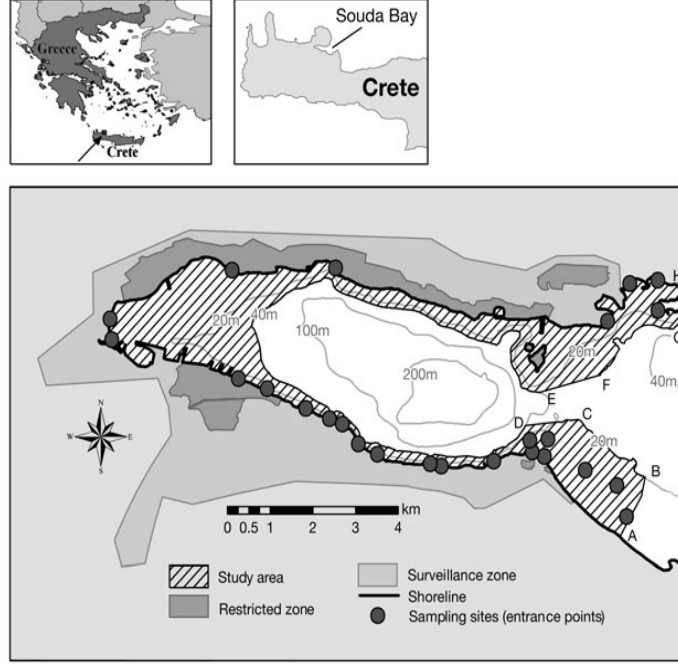
Fransa, Doğu Akdeniz'de yalnızca gemi, uçak ve savunma anlaşmalarıyla var olan bir güç olmaktan çıkıp, bölgenin gelecekteki kritik enerji bağlantılarının mülkiyet, teknoloji ve yönetim mimarisine yerleşmeye çalışıyor. Ve Türkiye açısından bunun en önemli sonucu: GSI hattında Türkiye-Yunanistan arasında ortaya çıkabilecek bir deniz yetki alanı uyuşmazlığı, giderek yalnızca Ankara-Atina uyuşmazlığı olmaktan çıkıp Fransız ve AB ekonomik-stratejik çıkarlarının da bulunduğu "Avrupalılaştırmış" bir uyuşmazlığa dönüşebilir. Bu, Türkiye'nin kıta sahanlığı hakkını hukuken değiştirmez, fakat o hakkı sahada korumanın diplomatik ve jeopolitik maliyetini yükseltebilir. Meridiam'ın olası girişinin Türkiye bakımından en kritik sonucu tam olarak budur. Burada Meridiam yatırımı, Fransa'nın Yunanistan ve Kıbrıs'la kurduğu ilişkilerden ayrı okunmamalı. 2026 itibarıyla Fransa-Yunanistan ilişkisinde karşılıklı yardım boyutu bulunan stratejik savunma ortaklığı, Rafale filosu, FDI fırkateynleri ve yoğunlaşan ortak faaliyetler bulunuyor. Aynı dönemde Fransa-Kıbrıs ilişkileri stratejik ortaklık seviyesine yükselmiş durumda. GSI bunların arasına fiziksel bir altyapı bağlantısı koyuyor. Dolayısıyla Fransa'nın: savunma ilişkileri + savunma sanayii + enerji altyapısı + özel sermaye + deniz varlığı aynı coğrafi aks üzerinde yoğunlaşıyor. Bunu "Fransız Doğu Akdeniz stratejisinin altyapısallaşması" olarak da okumak mümkün.

GREGY'nin yaklaşık 954 kilometrelik, 3 GW'a kadar kapasiteli çift yönlü HVDC bağlantı olarak tasarlanması ise Doğu Akdeniz jeopolitiğinin hidrokarbon merkezli eski çerçevesinden **elektrik, yenilenebilir enerji ve şebeke entegrasyonu** merkezli yeni çerçeveye kaydığını gösteriyor. Bu önemlidir; çünkü siyasi tartışmalar hâlâ çoğunlukla EastMed doğal gaz boru hattı üzerinden yürütülürken, Gateway Act'in güncel metni elektrik interkonnektörlerini ve LNG altyapısını daha görünür biçimde öne çıkarmaktadır.

Yunanistan'ın kuzeyindeki Alexandroupolis ise enerji ve askerî lojistiğin aynı coğrafyada üst üste geldiği düğümdür. LNG terminali 1 Ekim 2024'te faaliyete girmiş ve yıllık maksimum yaklaşık 5,5 bcm yeniden gazlaştırma kapasitesiyle Bulgaristan, Romanya ve daha kuzeydeki pazarlara gaz yönlendirmeyi hedeflemiştir. Aynı liman ABD kuvvetlerinin Avrupa'nın doğu kanadına askerî teçhizat taşımalarında da kullanılmıştır. Bunun Türkiye açısından stratejik güvenlik tehdidi yanında **ABD'ye Türkiye topraklarından geçmeden Balkanlar/Romanya yönüne ilave kara-lojistik opsiyonu sağladığı** açıktır.

Souda Bay de benzer şekilde uzun vadeli erişim altyapısıdır. Pentagon, Mayıs 2025'te Naval Support Activity Souda Bay için yaklaşık 58 milyon dolarlık üs işletme destek sözleşmesi açıkladı; opsiyonlarla çalışma 2034'e kadar uzanabilmektedir.

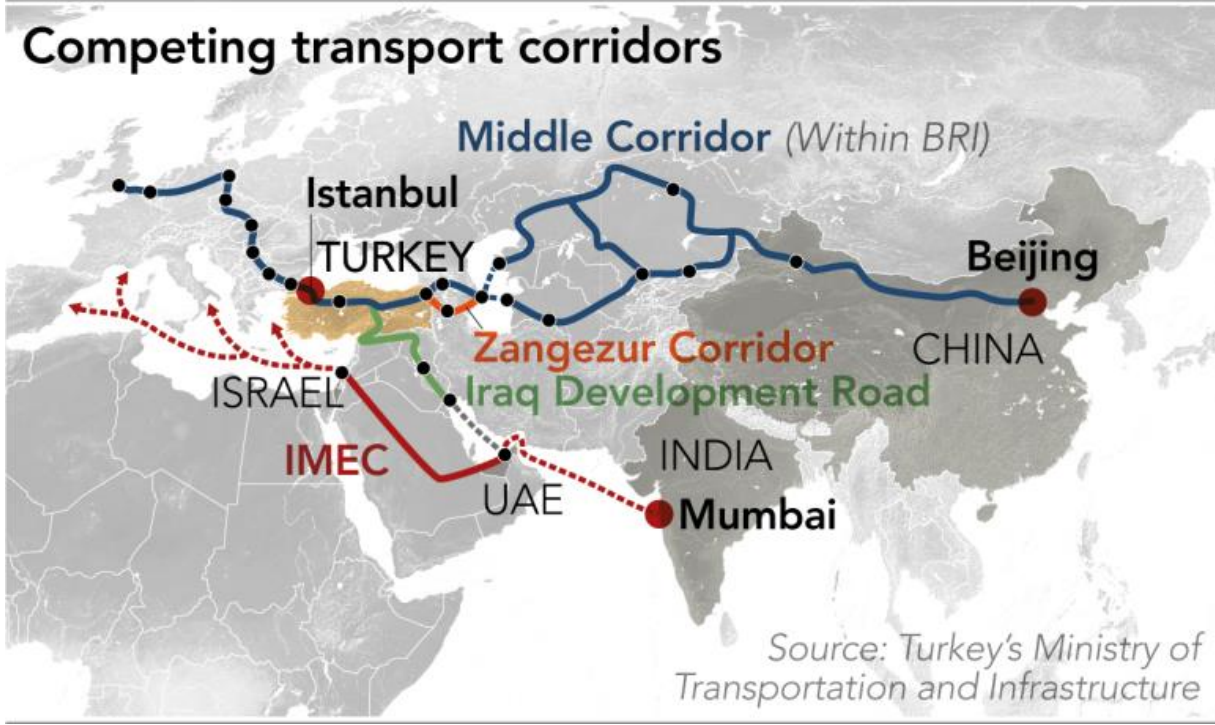
Kıbrıs Cumhuriyeti cephesindeki değişim daha nitelikselidir. ABD ve Kıbrıs Cumhuriyeti 9 Eylül 2024'te ikili savunma iş birliği yol haritası imzaladı; 11 Eylül'de Pentagon, uluslararası askerî eğitim, müşterek tatbikatlar ve State Partnership Programındaki ilerlemeyi bu yol haritasıyla ilişkilendirdi. 15 Ocak 2025 tarihli Presidential Determination 2025-03 ise Kıbrıs Cumhuriyeti'ne savunma malzemesi/hizmeti sağlanmasının ABD güvenliğini güçlendireceği ve dünya barışını destekleyeceği yönünde resmî başkanlık tespiti yaptı.

ABD'nin Kıbrıs silah ambargosunu kaldırması ise Mevcut ITAR düzenlemesinde **1 Ekim 2025–30 Eylül 2026** için Kıbrıs'ın **proscribed destination**⁶ statüsü ve genel ret politikası askıya alınmasıdır. ABD mevzuatı Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kara para aklama reformlarını sürdürmesini ve Rus askerî gemilerinin liman hizmetlerine erişimini engelleme yönünde gerekli adımları atmasını şart koşmaktadır. ([Federal Register, 9 Eylül 2025](#)).

Dolayısıyla Washington'ın gözünde Kıbrıs Cumhuriyeti giderek enerji, tahliye/insanî operasyon, liman güvenliği, savunma eğitimi, kritik altyapı ve İsrail-Yunanistan bağlantılarının kesiştiği bir platforma dönüşmektedir. Türkiye açısından uzun vadeli mesele yalnız silah sayısının artması değil, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Batı güvenlik ve enerji kurumlarına daha sıkı bağlanmasıdır.

TÜRKİYE'NİN KARŞI AĞI: ORTA KORİDOR, KALKINMA YOLU VE ÇİN BOYUTU

Gateway Act'in bağlamında IMEC'in Türkiye'yi tamamen jeoekonomik olarak devre dışı bırakacağı varsayımı güçlü olsa da Türkiye'nin ulaşım coğrafyası farklı bir eksenle güçlüdür: **Trans-Hazar/Orta Koridor**, Orta Asya–Hazar–Azerbaycan–Gürcistan–Türkiye–Avrupa zincirini oluşturur. Dünya Bankası bu koridorda ulaştırma sürelerini ve kapasite darboğazlarını azaltacak yatırımları stratejik görmektedir; 2024 sonunda Türkiye için 660 milyon dolarlık demiryolu finansmanı onaylamış ve doğu Türkiye'deki Divriği–Kars–Gürcistan sınırı hattının modernizasyonunu Orta Koridor bağlantısıyla ilişkilendirmiştir.

Dünya Bankası proje belgelerinde Divriği–Kars–Gürcistan sınırı hattı Orta Koridor'un Türkiye kısmındaki kritik kapasite darboğazlarından biri olarak ele alınmaktadır; daha güncel proje kayıtlarında toplam proje ölçeği yaklaşık **1,6 milyar dolar** düzeyindedir. Demiryolu kapasitesi, sınır/gümrük işlemleri, liman bağlantıları ve Boğaz geçiş kapasitesi iyileştirilerek haritadaki en kısa güzergâhın fiilen en rekabetçi güzergâh haline dönüştürülmesi gerekmektedir.

Kalkınma Yolu ise Basra Körfezi'ndeki Al-Faw'dan Irak üzerinden Türkiye'ye, oradan Avrupa'ya ulaşması öngörülen kara/demiryolu eksenidir. Türkiye, Irak, Katar ve BAE 2024'te projeye ilişkin dörtlü iş birliği çerçevesi oluşturdu; Türkiye Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2025'te Türkiye tarafındaki bağlantılar dahil gereken yatırım büyüklüğünü yaklaşık 24 milyar dolar ölçeğinde sunmaktadır. Projenin bu nedenle kısa vadede IMEC'e hazır bir alternatif olduğunu değil, **yüksek sermaye ve uzun süreli Irak içi uygulama/finansman koordinasyonu gerektiren potansiyel rakip-tamamlayıcı koridor** olduğunu söylemek daha doğrudur.

IMEC Hindistan–Körfez–Orta Doğu–Avrupa, Orta Koridor Orta Asya/Kafkasya–Türkiye–Avrupa, Kalkınma Yolu ise Basra Körfezi/Irak–Türkiye–Avrupa bağlantısını hedeflemektedir. Türkiye için en yüksek getirili strateji, örneğin Körfez–Irak–Türkiye hattını Orta Koridor'a ve Avrupa demiryolu ağına bağlayarak farklı tedarik zincirlerinin Türkiye'de kesişmesini sağlamaktır.

⁶ **Proscribed destination**, ABD'nin silah ve savunma teknolojisi ihracat mevzuatında kullanılan teknik bir terimdir. Türkçeye en yakın biçimde "savunma ihracatı bakımından yasaklı/kısıtlanmış hedef ülke veya bölge" diye çevrilebilir.

IMEC'in mevcut kurucu mimarisi Türkiye'yi ne katılımcı ne de transit ülke olarak içermektedir. Bu durum Türkiye'nin transit ülke olma kapasitesini ortadan kaldırmamakla birlikte, Körfez-Avrupa ve Asya-Avrupa bağlantılarında Türkiye'nin coğrafi vazgeçilmezliğini azaltabilecek alternatif bir güzergâhın kurumsallaşması anlamına gelmekte; dolayısıyla Ankara'nın Avrasya ile Avrupa arasındaki başlıca lojistik ve enerji merkezi olma stratejik önceliğini görece zayıflatma potansiyeli taşımaktadır.

S.4443, yalnızca IMEC'i "Chinese infrastructure investments"a stratejik alternatif saymakla kalmıyor; uygulanması halinde ABD Dışişleri Bakanından IMEC'in Amerikan ortakları arasındaki ticaret ve bağlantıları artırarak **Çin etkisine karşı nasıl sonuç ürettiğini** periyodik raporlamasını talep ediyor. Bu, Gateway Act'in Doğu Akdeniz politikasının küresel altyapı rekabetinden ayrı okunamayacağını göstermektedir.

TÜRKİYE İÇİN STRATEJİK SEÇENEKLER VE SENARYOLAR

Aktörlerin çıkarlarını basitleştirerek karşılaştırdığımızda ortaya şu matris çıkmaktadır:

Aktör	Birincil çıkar	Türkiye ile örtüşme	Türkiye ile sürtüşme
ABD	Çin etkisini dengeleme, enerji güvenliği, İsrail/Gulf bağlantısı, askerî yedeklilik	NATO, Karadeniz/güney kanat, Orta Koridor, savunma sanayii	Doğu Akdeniz çekirdek ağında Türkiye'nin dışarıda kalması
Yunanistan	Güneydoğu Avrupa enerji/lojistik merkezi olma	NATO güvenliği, ticaret	Transit ve deniz yetki alanı rekabeti
Kıbrıs Cumhuriyeti	Enerji izolasyonunu azaltma, ABD/AB güvenlik entegrasyonu	Bölgesel istikrar teorik ortak çıkar	Kıbrıs sorunu ve deniz yetki alanları
Mısır	LNG/elektrik ihracatı ve Doğu Akdeniz merkezi olma	Ticaret ve enerji çeşitlendirmesi	Kısmen rakip hub geometrisi
Türkiye	Transit/hub konumu, deniz yetki iddiaları, KKTC güvenliği	NATO/Avrupa bağlantısı, enerji arz çeşitlendirmesi	Türkiye'siz 3+1/Gateway mimarisi

Bu tablo, Gateway Act'in tüm aktörleri Türkiye'ye karşı ortaklaştırdığı anlamına gelmese de; Türkiye karşıtı aktörlerin örtüşen ve ayrışan çıkarları bulunmaktadır. Özellikle ABD'nin Türkiye ile savunma temaslarının devam etmesi, "bloklaşma" tezinin sınırlarını gösterse de tatmin edici düzeyde olduğunu söylemek mümkün değildir.

Paralel koridorlar ve yönetilen rekabet

En muhtemel temel senaryoda IMEC/Doğu Akdeniz ağı, Orta Koridor ve Kalkınma Yolu **aynı anda** ilerlese de ve GSI ve GREGY tamamen bitmese bile Yunan LNG-IGB ağı işler. Bu senaryoda Türkiye "bypass edilmiş" olmasa da **eskiden sahip olduğu geçiş tekeli primi azalır**. Alexandroupolis'in LNG ve lojistik rolü, IGB'nin genişleme çalışmaları ve Dünya Bankasının eşzamanlılığı bu olasılıkla uyumludur.

Türkiye'nin koridorları birbirine bağlaması

Türkiye açısından en olumlu senaryo IMEC'e politik olarak karşı çıkmak yerine **IMEC+Türkiye bağlantısı**, Kalkınma Yolu ve Orta Koridor arasında ara yüzler geliştirmek olsa da S.4443'ün ABD Dışişleri Bakanına ilave devletleri "IMEC country" olarak belirleme yetkisi vermesi, ABD iç hukuku açısından Türkiye'nin ileride IMEC kapsamındaki bazı diplomatik formatlara alınmasını teorik olarak mümkün kılmaz. Bu aynı zamanda Türkiye'nin yasa metnindeki "Eastern Mediterranean country" tanımına otomatik olarak eklenmesi anlamına gelmeyecektir.

Bu seçeneğin **teknik uygulanabilirliği orta-yüksek**, çünkü Türkiye'nin Avrupa ve Kafkasya'ya çalışan mevcut demiryolu/liman şebekesi vardır; **mali uygulanabilirliği orta**, çünkü kapasite artışları milyarlarca dolarlık yatırımlar gerektirse de Dünya Bankası gibi çok taraflı finansman kanalları aktif durumdadır; **kurumsal/siyasi uygulanabilirliği ise orta-düşüktür**, çünkü Kıbrıs, Türkiye-Yunanistan deniz yetki alanları projelerinin siyasal riskini yükseltmektedir.

Sert bloklaşma ve kalıcı bypass

Daha olumsuz senaryoda 3+1 yeniden güçlü şekilde kurumsallaşır, GSI/GREGY ve Yunan LNG/Dikey Koridor kapasitesi büyür, Kıbrıs Cumhuriyeti ABD savunma ekosistemine daha derin girmesi ve Türkiye buna Orta Koridor-Kalkınma Yolu eksenini ayrı bir jeoekonomik blok gibi geliştirerek karşılık vermesi mümkündür. Böyle bir model, enerji/ulaşıtımda **mükerrer altyapı ve yüksek sermaye maliyeti** yaratabilir; ayrıca Doğu Akdeniz'deki deniz yetki uyuşmazlıklarının teknik projeleri siyasal krizlere dönüştürme ihtimalini artırır.

Hukuki-diplomatik uzlaşma ve ağların entegrasyonu

En ekonomik fakat siyasi bakımdan en zor senaryo, Türkiye–Yunanistan deniz sınırlandırmasının müzakere/uluslararası yargı yoluyla yönetilmesi, Kıbrıs çevresindeki doğal kaynaklar için geçici ortak düzenlemeler veya gelir paylaşım mekanizmaları geliştirilmesi ve enerji/elektrik bağlantılarının sıfır toplamı olmaktan çıkarılmasıdır.

Senaryo	Türkiye için getiri	Mali uygulanabilirlik	Teknik uygulanabilirlik	Kurumsal/siyasi uygulanabilirlik	2030'a kadar göreceli olasılık
Paralel koridorlar	Orta	Orta–yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
Türkiye bağlantı merkezi	Çok yüksek	Orta	Orta–yüksek	Orta–düşük	Orta
Sert bloklaşma	Düşük/negatif	Düşük; mükerrer yatırım	Orta	Orta	Orta
Hukuki ve enerji uzlaşması	Çok yüksek	Yüksek	Yüksek	Düşük	Düşük–orta

DENİZ HUKUKU VE ULUSLARARASI HUKUK DEĞERLENDİRMESİ

GKRY'nin ikili MEB anlaşmaları ile Türkiye ve KKTC'nin itirazları

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY), “Kıbrıs Cumhuriyeti” sıfatıyla Mısır ile **2003**, Lübnan ile **2007**, İsrail ile **2010** yıllarında MEB sınırlandırma anlaşmaları imzalamıştır; Lübnan anlaşmasının onay süreci ise tamamlanmamıştır. Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bakımından temel sorun, Rum tarafının 1963'ten beri Kıbrıs Türk halkını devlet organlarından dışlamış olmasına rağmen, adanın tamamını ve iki kurucu halkı tek başına temsil ediyormuş gibi deniz yetki alanı sınırlandırması yapması ve doğal kaynaklar üzerinde tek taraflı tasarrufta bulunmasıdır. Türkiye'nin resmî tezine göre GKRY, Kıbrıs Türk halkının iradesi ve onayı olmaksızın bütün ada adına hareket etme yetkisine sahip değildir.

Kıbrıs Türk halkı adanın doğal kaynakları üzerinde gelecekte pay verilmesi gereken bir azınlık değil, **eşit ve asli ortak hak sahibidir**. Bu hak yalnız muhtemel gelirlerin paylaşılmasını değil; arama, ruhsatlandırma, işletme, güzergâh belirleme ve uluslararası anlaşma süreçlerine karar alma aşamasından itibaren etkili katılımı gerektirir. Bu nedenle Rum tarafının tek yanlı hidrokarbon ruhsatları ve sınırlandırma işlemleri, Türkiye'nin kıta sahanlığı haklarından bağımsız olarak, KKTC'nin ve Kıbrıs Türk halkının eşit egemenlik ve ortak mülkiyet hakları bakımından da itiraza açıktır. KKTC'nin Türkiye Petrolleri'ne verdiği ruhsatlar ile Türkiye–KKTC arasındaki kıta sahanlığı sınırlandırma düzenlemesi de Türk tarafının sahadaki hukuki ve kurumsal dayanakları arasındadır.

Uluslararası toplumun Rum yönetimini “Kıbrıs Cumhuriyeti” adıyla tanıması, Türkiye ve KKTC'nin bu tanımın adadaki fiilî ve anayasal gerçekliği yansıtmadığı yönündeki itirazını ortadan kaldırmaz; aynı şekilde üçüncü devletlerin GKRY ile yaptığı anlaşmalar, **Türkiye'nin kıta sahanlığı haklarına veya Kıbrıs Türk halkının eşit ve asli haklarına hâle getiremez**. İkili anlaşmalar yalnız tarafları arasında sonuç doğurabilir; Türkiye ve KKTC'nin hak ve yetki iddialarıyla örtüşen alanlarda kesin ve üçüncü taraflara karşı ileri sürülebilir bir deniz sınırı yaratamaz. Türkiye açısından çözüm, Rum tarafının tek yanlı işlemlerinin veri kabul edilmesi değil; Türkiye'nin ve KKTC'nin haklarının muhataplarca tanındığı, iki tarafın egemen eşitliğine dayalı müzakere ve iş birliği mekanizmalarının kurulmasıdır.

Gateway Act neyi değiştirebilir, neyi değiştiremez?

Gateway Act kanunlaşırsa **ABD iç hukukunda** Dışişleri Bakanlığı ve ilgili kurumlara siyasi öncelik, raporlama ve iş birliği yönü verir. Fakat tek taraflı ABD mevzuatı deniz sınırı yaratamaz. Yani yasa, Yunanistan'ın Meis'e verdiği MEB etkisini “uluslararası hukuk gereği doğru” hale getirmez; Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bütün lisans bloklarını Türkiye'ye karşı kesinleştirmez; Türkiye–Libya mutabakatını hukuken hükümsüz kılamaz; Türkiye'nin kıta sahanlığını azaltamaz. Deniz yetki alanı sınırları **ilgili devletlerin anlaşması veya yetkili uluslararası yargı/tahkim mekanizmasının kararı** ile kesinleştirilebilir. UNCLOS m.74 ve m.83'ün hedefi “equitable solution”dır.

Bununla birlikte Gateway Act'in **dolaylı hukuki-stratejik etkileri** küçümsenmemelidir. Yunanistan ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin iddialarını uluslararası hukuken yaratmasa da Amerikan yatırımını, savunma ilişkilerini, diplomatik tanınmayı, enerji şirketlerini ve AB altyapı kararlarını aynı anda birleştirerek bu ülkelerin **fiilî kurumsal konumunu güçlendirebilir**. Uzun süre kesintisiz çalışan kablolar, LNG hatları, lisanslama rejimleri ve güvenlik iş birlikleri hukukta doğrudan deniz sınırı oluşturmaz; fakat ilerideki müzakerelerin siyasi maliyet yapısını değiştirebilir. Bu bir **hukuki değil jeopolitik fiilî durum etkisidir**.

Türkiye açısından en sağlam hukuk stratejisi, tezini **Doğu Akdeniz'in özel coğrafyası ve hakkaniyete uygun sonuç ilkesi** üzerine kurmaktır: ilgili kıyıların doğru belirlenmesi, ana kara kıyılarının üstün coğrafi ağırlığı, kıyı uzunluklarının orantısı, küçük ve ters tarafta kalan adaların Türkiye'nin denize açılımını kesme etkisi, eşit uzaklık hattının hakkaniyet gereğince düzeltilmesi, üçüncü taraf haklarının korunması ve sınırlandırılmamış alanlarda nihai çözümün tehlikeye düşürülmemesi. Black Sea ve Bangladesh/Myanmar kararları başta olmak üzere sınırlandırma içtihadı, adaların somut coğrafyaya göre azaltılmış etki alabileceğini göstermesi bakımından Türkiye'nin yaklaşımına önemli hukuki dayanak sağlar.

Kıbrıs bakımından savunulması gereken tez yalnızca Kıbrıs Türklerine gelecekte gelirden pay verilmesi değildir. **Kıbrıs Türk halkı, adanın doğal kaynakları ve çevresindeki deniz alanları üzerinde karar alma süreçlerine baştan itibaren katılması gereken eşit ve asli ortaktır**. Türkiye'nin kendi kıta sahanlığı hakları ile KKTC'nin ve Kıbrıs Türk halkının hakları birbirini tamamlayan, fakat hukuken ayrı dayanaklara sahip iki itiraz eksenidir. Bu nedenle muhtemel iş birliği veya kaynak paylaşımı modelleri, GKRY'nin tek yanlı yetki iddiasını meşrulaştıran geçici düzenlemeler şeklinde değil; iki tarafın egemen eşitliğini, eşit karar alma yetkisini ve kazanılmış haklara hâlel getirmeme ilkesini güvenceye alan mekanizmalar olarak tasarlanmalıdır.

SONUÇ

Gateway Act Türkiye'nin ve KKTC'nin deniz yetki alanlarına, egemen haklarına veya Kıbrıs Türk halkının ada kaynakları üzerindeki eşit ve asli ortaklık hakkına **de jure** zarar veremez. ABD iç hukukuna ait bir düzenleme; Yunanistan ve GKRY'nin tek taraflı deniz yetki alanı iddialarını uluslararası hukuk bakımından kesinleştiremez, Türkiye–Libya Mutabakat Muhtırası'nı hükümsüz kılamaz ve KKTC'yi hukukî-siyasi denklemin dışına çıkaramaz. Bununla birlikte 3+1–EMEC–GSI–GREGY–LNG ve ABD–GKRY güvenlik iş birliği birlikte kurumsallaştığında, Türkiye ve KKTC'nin karşılaşacağı temel risk, **tek taraflı Rum–Yunan tezlerinin enerji, finansman ve güvenlik ağları aracılığıyla fiilî bir bölgesel düzene dönüştürülmeye çalışılmasıdır**. Buna verilecek etkili cevap; Türkiye ve KKTC'nin koordineli diplomatik ve hukukî tutumunu sürdürmesi, sahadaki hak ve menfaatlerini kararlılıkla koruması, Kıbrıs Türk tarafının eşit egemen statüsünü görünür kılması, Türkiye merkezli rekabetçi enerji ve ulaştırma bağlantıları geliştirmesi ve ancak kazanılmış haklara hâlel getirmeyen, tarafların egemen eşitliğini esas alan müzakere modellerine açık olmasıdır. Gateway Act'in Türkiye açısından asıl önemi, mevcut hakları ortadan kaldırmasında değil, **Türkiye ve KKTC dışlanarak bu hakların kullanılacağı jeopolitik çevreyi yeniden biçimlendirme girişiminde** yatmaktadır.

Kaynakça:

- Congressional Budget Office. (2026, February 3). *H.R. 3307, Eastern Mediterranean Gateway Act*. U.S. Congressional Budget Office. <https://www.cbo.gov/publication/62031>
- European Commission. (n.d.). *GREGY: High voltage electrical interconnection in the Eastern Mediterranean*. Directorate-General for International Partnerships. https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/gregy-high-voltage-electrical-interconnection-eastern-mediterranean_en
- European Commission. (n.d.). *Euro-Asia submarine electricity interconnection cable*. Directorate-General for International Partnerships. https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/euro-asia-submarine-electricity-interconnection-cable_en
- International Court of Justice. (1969). *North Sea Continental Shelf (Federal Republic of Germany/Denmark; Federal Republic of Germany/Netherlands), judgment*. I.C.J. Reports 1969, 3.
- International Court of Justice. (1985). *Continental Shelf (Libyan Arab Jamahiriya/Malta), judgment*. I.C.J. Reports 1985, 13.

- International Court of Justice. (2009). *Maritime delimitation in the Black Sea (Romania v. Ukraine)*, judgment. *I.C.J. Reports* 2009, 61.
- International Court of Justice. (2012). *Territorial and maritime dispute (Nicaragua v. Colombia)*, judgment. *I.C.J. Reports* 2012, 624.
- International Court of Justice. (2021). *Maritime delimitation in the Indian Ocean (Somalia v. Kenya)*, judgment. *I.C.J. Reports* 2021.
- International Tribunal for the Law of the Sea. (2012). *Dispute concerning delimitation of the maritime boundary between Bangladesh and Myanmar in the Bay of Bengal (Bangladesh/Myanmar)*, judgment of 14 March 2012. *ITLOS Reports* 2012, 4.
- Permanent Court of Arbitration. (2014). *Bay of Bengal maritime boundary arbitration between Bangladesh and India (Bangladesh v. India)*, award of 7 July 2014. Permanent Court of Arbitration.
- United Nations. (1982). *United Nations Convention on the Law of the Sea*. United Nations Treaty Series, 1833, 3.
- U.S. Congress. (2025). *Eastern Mediterranean Gateway Act, H.R. 3307, 119th Cong.* U.S. Government Publishing Office.
- U.S. Congress. (2026). *Eastern Mediterranean Gateway Act, S. 4443, 119th Cong.* U.S. Government Publishing Office.
- U.S. Department of State. (2019, October 7). *Joint statement regarding the second United States–Greece Strategic Dialogue*. U.S. Department of State.
- U.S. Department of State. (2023). *Joint statement on the U.S.–Greece Strategic Dialogue*. U.S. Department of State.
- U.S. Senate Committee on Foreign Relations. (2026, June 17). *Business meeting: S. 4443, Eastern Mediterranean Gateway Act*. United States Senate.

Prof. Dr. Murat KOÇ / Çağ Üniversitesi Bölgesel Güvenlik Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi